

Exam. Code : 103205
Subject Code : 1235

B.A./B.Sc. Semester—V
SOCIOLOGY (Social Thought)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

SECTION—A

Note :— Answer **seven** questions out of **ten** given below.
Each question carries 4 marks. Each answer shall
not exceed half a page. **(7×4=28)**

1. Write a note on the feature's of Comte's Third stage.
2. What is the concept of society according to Spencer ?
3. Explain Altruistic suicide.
4. What factors according to Spencer influence the evolutionary process ?
5. Write a note on the features of alienation.
6. Explain Weber's ideal types.
7. Write a note on the causes of Division of labour according to Durkheim.
8. Explain Asiatic mode of production.

9. Write a note on legal authority.
10. Explain social facts.

SECTION—B

Note :— Attempt **four** questions out of **eight** given below.
Each question carries 18 marks. Attempt **one** question
from each Unit. (4×18=72)

UNIT-I

1. Explain in detail Comte's positivism and the importance of positive philosophy to social sciences.
2. Describe Spencer's Theory of Evolution and how does he use it to explain the evolution of society ?

UNIT-II

3. Explain capitalist development, processes of capitalism, classes and class struggle.
4. Explain the term dialectics and discuss historical materialism in detail.

UNIT-III

5. Describe social action and types of social action in detail.
6. Discuss Weber's Theory of Capitalism in detail.

UNIT-IV

7. Discuss Durkheim's explanation of social solidarity, evolution and division of labour.
8. Describe Durkheim's Theory of Suicide.

(Punjabi Version)

ਭਾਗ—ੳ

ਨੋਟ :— ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਅੱਧੇ ਪੇਜ ਤੱਕ ਦਿਉ। (7×4=28)

1. ਕਾਮਟੇ ਦੇ ਤੀਸਰੇ ਚਰਣ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਉਪਰ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
2. ਸਪੇਂਸਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕੀ ਹੈ ?
3. ਪਰੋਪਕਾਰੀ (Altruistic) ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
4. ਸਪੇਂਸਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਾਸਵਾਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕ ਕੀ ਹਨ ?
5. ਅਲਗਾਅ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਉਪਰ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
6. ਵੈਬਰ ਦੀਆਂ ਆਦਰਸ਼ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
7. ਦੁਰਖੀਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਉਪਰ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

8. ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਏਸ਼ੀਆਟਿਕ ਮੋਡ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
9. ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਉਪਰ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
10. ਸਮਾਜਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਅ

ਨੋਟ :— ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੱਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 18 ਅੰਕ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। (4×18=72)

ਯੂਨਿਟ—I

1. ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਲਈ ਕਾਮਟੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੱਖਵਾਦ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਦਰਸ਼ਨਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2. ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਪੇਂਸਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ?

ਯੂਨਿਟ—II

3. ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਵਿਕਾਸ, ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਵਰਗਾਂ ਅਤੇ ਵਰਗ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
4. ਦਵੰਦਵਾਦ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਭੌਤਿਕਵਾਦ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਕਰੋ।
6. ਵੇਬਰ ਦੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਸਮਾਜਿਕ ਏਕਤਾ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਵੰਡ ਦੇ ਦੁਰਖੀਮ ਦੇ ਵਿਵਰਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
8. ਖੁਦਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੁਰਖੀਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

(Hindi Version)

भाग—क

नोट :— नीचे दिए गए 10 प्रश्नों में से सात प्रश्न करो। प्रत्येक प्रश्न के 4 अंक हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर आधे पृष्ठ तक दें।

(7×4=28)

1. कामटे के तीसरे चरण के लक्षणों पर नोट लिखो।
2. स्पेंसर के अनुसार समाज की अवधारणा क्या है ?
3. परोपकारी (Altruistic) आत्महत्या की व्याख्या करो।
4. स्पेंसर के अनुसार विकासवादी प्रक्रिया को प्रभावित करने वाले कारक क्या हैं ?

5. अलगाव के लक्षणों पर नोट लिखो।
6. वेबर के आदर्श प्रकारों की व्याख्या करो।
7. दुर्खीम के अनुसार श्रम के विभाजन के कारणों पर नोट लिखो।
8. उत्पादन के एशियाटिक मोड की व्याख्या करो।
9. कानूनी अधिकार पर नोट लिखो।
10. सामाजिक तथ्यों की व्याख्या करो।

भाग—ख

नोट :— नीचे दिए गए 8 प्रश्नों में से कोई चार प्रश्न करो।
प्रत्येक प्रश्न के 18 अंक हैं। प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न करो।

(4×18=72)

यूनिट-I

1. सामाजिक विज्ञान के लिए कामटे के प्रत्यक्षवाद और सकारात्मक दर्शनशास्त्र के महत्व की विस्तारपूर्वक व्याख्या करो।
2. विकास के स्पेंसर के सिद्धांत का वर्णन करो तथा समाज के विकास की व्याख्या करने के लिए उसने इसको कैसे प्रयोग किया ?

यूनिट-II

3. पूंजीवादी विकास, पूंजीवाद वर्गों तथा वर्ग संघर्ष की प्रक्रियाओं का वर्णन करो।
4. द्वंदवाद शब्द की व्याख्या करो तथा ऐतिहासिक भौतिकवाद की विस्तारपूर्वक चर्चा करो।

यूनिट-III

5. सामाजिक कारवाई तथा सामाजिक कारवाई के प्रकारों का वर्णन विस्तारपूर्वक करें।
6. वेबर के पूंजीवादी सिद्धांत की चर्चा करो।

यूनिट-IV

7. सामाजिक एकजुटता, विकास और श्रम विभाजन के दुर्लम के विवरण की चर्चा करो।
8. आत्महत्या के दुर्लम के सिद्धांत का वर्णन करो।